

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Gheorghe Ababii împotriva lui Alexandr Bîstrîgov și lui Vladimir
Dorofeev

(încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, și a prejudiciului moral)

împotriva deciziei din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1731/22
NR. PIGD 2-20056978-01-2ra-12122022)*

Recurs declarat până la 1 septembrie 2023. Instanța de apel și instanța de fond nu au analizat în mod corespunzător circumstanțele cauzei și probele.

Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari (jud. I. Malanciuc)
Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Cotruță, I. Țurcan)

26 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică recursul declarat de Gheorghe Ababii,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 28 mai 2020, Gheorghe Ababii a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Bîstrîgov și Vladimir Dorofeev cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a prejudiciului moral.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 25 septembrie 2019, i-a împrumutat lui Alexandr Bîstrîgov suma de 5 000 mii dolari SUA pe un termen de 12 luni, adică până la 1 noiembrie 2020, cu o dobândă lunară de 150 de dolari SUA, fapt care se dovedește prin recipisa întocmită. Până la înaintarea acțiunii, pârâtul Alexandr Bîstrîgov nu a restituit suma împrumutată de 5 000 dolari SUA și dobânda aferentă acestui contract de împrumut.

3. Reclamantul a menționat că la 10 decembrie 2019, a remis în adresa pârâtului Alexandr Bîstrîgov o notificare, solicitând restituirea împrumutului până la 10 februarie 2020. Deși notificarea a fost recepționată de către pârât aceasta a fost lăsată fără răspuns și executare. Ulterior, la 29 februarie 2020, reclamantul a remis pârâtului, prin scrisoare recomandată, o altă notificare, prin care a solicitat restituirea împrumutului. Prin comunicarea nr.58 din 4 martie 2020, filiala poștei din or. Dubăsari a confirmat că scrisoarea recomandată cu nr. 135, adresată pârâtului, i-a fost înmănată personal ultimului la 13 decembrie 2019, iar scrisoarea recomandată cu nr. 412, nu i-a fost înmănată, din motivul lipsei acestuia de la domiciliu.

4. În opinia reclamantului, deși în contractul de împrumut părțile au convenit asupra unei dobânzi de 150 dolari SUA lunar, aceasta urmează a fi calculată în modul stabilit de art. 1244 alin. (1) din Codul civil, or, rata dobânzii anuale nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii. La caz, rata dobânzii urmează a fi calculată nu din ziua încheierii contractului de împrumut - 25 septembrie 2019, ci din ziua anterioară încheierii contractului - 24 septembrie

2019, pe un termen de 12 luni, or, din conținutul art. 1244 alin. (1), (7) din Codul civil rezultă că, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi a cărei rată anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii, iar în cazul în care împrumutatul nu plătește dobânda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului și a dobânzii aferente.

5. Reclamantul a explicat că, dobânda, în cazul dat, în conformitate cu art.1244 alin.(1) din Codul civil, a fost calculată conform datelor BNM, iar această rată dublă la ziua anterioară încheierii contractului de împrumut din 25 septembrie 2019, constituia 20,54% anual, ceea ce în speță constituie suma 85, 58 de dolari SUA pe lună, iar pentru 12 luni constituie suma de 1 026, 96 dolari SUA (85,58 dolari SUA x 12 luni = 1 026, 96 dolari SUA), fapt care se dovedește prin extrasul ratelor dobânzilor de referință pe piața interbancară a BNM.

6. În continuare, reclamantul a relatat că tot la aceeași dată - 10 decembrie 2019, i-a împrumutat pârâtului Vladimir Dorofeev suma de 5 500 dolari SUA pe un termen de 2 (două) luni, ultimul obligându-se să achite dobânda în sumă de 300 dolari SUA, fapt care se dovedește prin copia autenticată a contractului de împrumut. Până la înaintarea acțiunii în instanța de judecată, pârâtul Vladimir Dorofeev nu a restituit suma împrumutată și dobânda stipulată în contractul de împrumut.

7. Reclamantul a precizat că la 26 februarie 2020, a remis pârâtului Vladimir Dorofeev o notificare, prin care a solicitat restituirea împrumutului, însă aceasta a fost lăsată fără răspuns și executare. Deși în contractul de împrumut părțile au stabilit o dobândă de 300 dolari SUA, aceasta urmează a fi calculată la fel în modul stabilit de art. 1244 alin. (1) din Codul civil, începând cu ziua anterioară încheierii contractului, pe un termen de 2 luni, ceea ce constituie 187, 57 dolari SUA (93,77 dolari SUA x 2 luni = 187,54 dolari SUA).

8. În vederea înaintării acțiunii împotriva lui Alexandr Bîstrîgov, reclamantul a avut de suportat următoarele cheltuieli judiciare: suma de 2 000 lei pentru pregătirea cererii de chemare în judecată, care urmează a fi încasată în mod solidar de la ambii pârâți, taxa de stat pentru capătul de cerere formulat împotriva pârâtului Alexandr Bîstrîgov, în cuantum de 2 710 lei și în cuantum de 250 lei pentru capătul de cerere cu privire la încasarea prejudiciului moral; suma de 825 de lei pentru traducerea din limba rusă în limba de stat a înscrisurilor, în total cheltuieli de judecată în sumă de 4 785 de lei.

9. În vederea înaintării acțiunii împotriva lui Vladimir Dorofeev, reclamantul a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 2 000 lei pentru taxa de stat, în sumă de 2 923,45 de lei pentru capătul de cerere cu privire la încasarea prejudiciului material și 250 de lei pentru capătul de cerere cu privire la încasarea prejudiciului moral, suma de 830 de lei pentru traducerea din limba rusă în limba de stat a înscrisurilor, în total cheltuieli de judecată în sumă de 5 003,45 de lei.

10. Reclamantul a susținut că, drept urmare a acțiunilor pârâților Alexandr Bîstrîgov și lui Vladimir Dorofeev, a avut de suferit un prejudiciu moral enorm, fiind o persoană în etate, astfel considerând că aceștia urmează să repara prejudiciul moral, estimat la suma de 10 500 de lei/fiecare.

11. Reclamantul Gheorghe Ababii a solicitat încasarea de la Alexandr Bîstrîgov în beneficiul său a sumei de 5 000 mii dolari SUA cu titlu de datorie, echivalent în valută națională în ziua executării hotărârii judecătorești, a prejudiciului moral în cuantum de 10 500 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în cuantum de 4 785 de lei, încasarea de la pârâțul Vladimir Dorofeev în beneficiul său a sumei de 5 500 de dolari SUA cu titlu de datorie, echivalent în valută națională în ziua executării hotărârii judecătorești, a prejudiciului moral în sumă de 10 500 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în cuantum de 5 003,45 de lei.

12. La 30 iulie 2020, Gheorghe Ababii a depus cerere de completare a pretențiilor, solicitând suplimentar încasarea de la Alexandr Bîstrîgov și lui Vladimir Dorofeev, în mod solidar, în beneficiul său a cheltuielilor de judecată suplimentare în cuantum de 5 150 de lei, pentru asistența juridică a avocatului Ciuntu Valeriu și achitarea taxei de stat în sumă de 150 lei.

13. La 17 august 2020, reclamantul Gheorghe Ababii a depus o cerere suplimentară de concretizare a pretențiilor, solicitând majorarea cuantumului cheltuielilor de judecată cu 150 lei, pentru achitarea serviciilor notariale. Totodată, reclamantul a solicitat suplimentar încasarea de la Alexandr Bîstrîgov și lui Vladimir Dorofeev în mod solidar a cheltuielilor de judecată suplimentare în cuantum de 5 300 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari a fost admisă parțial acțiunea depusă de Gheorghe Ababii. S-a încasat din contul lui Alexandr Bîstrîgov în beneficiul lui Gheorghe Ababii suma de 5 684,64 de dolari SUA, în lei la cursul echivalent în ziua executării obligației, cu titlu de

datorie, suma de 3 500 de lei pentru serviciile de asistență juridică și suma de 3 835 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. La 23 aprilie 2021, Gheorghe Ababii, reprezentat de avocatul Valeriu Ciuntu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 15 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Gheorghe Ababii și s-a menținut hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari.

POZIȚIA INSTANȚEI DE RECURS

17. Prin decizia din 13 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Gheorghe Ababii, s-a casat decizia din 15 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a remis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL DUPĂ REJUDECARE

18. Prin decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Gheorghe Ababii, reprezentat de avocatul Valeriu Ciuntu și s-a menținut hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

19. La 29 noiembrie 2022, Gheorghe Ababii, reprezentat de avocatul Valeriu Ciuntu, a declarat recurs împotriva deciziei din 20 septembrie 2022 a instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

20. În esență, în argumentarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate anterior în instanțele ierarhic inferioare, recurentul a indicat că consideră decizia instanței de apel neîntemeiată, or, instanța de apel a apreciat incorect probele și nu le-a apreciat la justa valoare, și anume recipisei din 10 decembrie 2019 (f.d.242, Vol. I), fapt care a afectat grav drepturile sale.

21. A menționat că concluziile instanței de apel contravin circumstanțelor cauzei, iar normele aplicabile prezentei cauze au fost interpretate în mod eronat.

22. În drept, și-a întemeiat cererea de recurs, în baza dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Protocolul Adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 46 alin. (1)-(3) din Constituție, art. 429 alin. (1), 430 lit. a), 431 alin. (1), 432 alin. (1), (4), 434 alin. (1), 436 alin. (1), (2), 437 alin. (1) lit. a), b), c), e), f), g), alin. (2), (3) din Codul de procedură civilă.

23. Prin referința depusă la 10 ianuarie 2023, Vladimir Dorofeev, reprezentat de avocatul Dmitri Chistruga a solicitat respingerea recursului declarat de Gheorghe Ababii.

24. Prin încheierea din 15 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a considerat admisibil recursul declarat de Gheorghe Ababii și s-a transmis în completul lărgit pentru examinare în fond (f.d.139, vol. II).

25. În baza art. 3 din Legea nr. 224 din 31 iulie 2024 pentru modificarea unor acte normative aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești), art. 13 din Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, s-a completat cu alineatul (5¹), conform căruia, până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.

26. Astfel, Completul de judecată relevă că, prin prisma art. 13 alin. (5¹) din Legea nr. 64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (introdus prin Legea nr. 224 din 31 iulie 2024, în vigoare din 16 august 2024), prezenta cauză urmează a fi examinată în ordine de recurs în complet de 3 judecători, de către completul de judecători din care face parte judecătorul raportor, potrivit fișei de repartizare a cauzei, generate de Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor.

27. În speță, pentru elucidarea problemelor invocate în recursul declarat de Gheorghe Ababii împotriva deciziei din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat oportun invitarea participanților la proces în ședința de judecată publică stabilită pentru 7 august 2025, cu citarea acestora la Curtea Supremă de Justiție.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023,

în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 1 septembrie 2023, au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la temeiurile de declarare și de inadmisibilitate a recursului. Conform art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

29. Recursul declarat a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

30. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

31. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

32. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

33. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art. 432 alin.(1) lit. e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art. 372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

34. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

35. Art. 9 alin.(1) și (2) din Codul civil:

„(1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar: a) din contracte și din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații; d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

36. Art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil:

„Persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

37. Art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil:

„Buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic. În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.”

38. Art.15 alin.(1) din Codul civil:

„Apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.”

39. Art. 16 alin. (1) din Codul civil:

„Apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța

de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.”

40. Art. 774 alin. (1) din Codul civil:

„În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.”

41. Art. 775 alin.(1) din Codul civil:

„Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.”

42. Art. 776 din Codul civil:

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

43. Art. 858 alin. (1)-(2) din Codul civil:

„Temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.”

44. Art. 308 din Codul civil:

„Actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile.”

45. Art.312 alin.(1)-(3) din Codul civil:

„Consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat. Intenția de a produce efecte juridice se determină din declarația sau comportamentul persoanei, așa cum ea a fost înțeleasă în mod rezonabil de către cealaltă parte a actului juridic sau, în cazul actelor juridice unilaterale, de către persoana căreia actul îi este destinat.”

46. Art. 1242 alin. (1), (3) din Codul civil:

„Prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros, cu excepția cazului în care ambele părți sânt persoane fizice care nu au calitatea de profesionist”.

47. Art. 321 alin. (1) din Codul civil:

„Trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.”

48. Art. 1048 alin. (1) din Codul civil:

„Pentru valabilitatea unui contract, prin care se recunoaște existența unei obligații, este necesară o declarație scrisă de recunoaștere.”

49. Art. 322 alin. (1) din Codul civil,

„Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.”

50. Art. 901 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„Atunci când fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa să ceară executarea silită a obligației.”

51. Art. 912 alin. (1) din Codul civil:

„Creditorul are dreptul de a obține plata silită a sumelor de bani datorate ajunse la scadență.”

52. Art. 942 din Codul civil:

„În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”

53. Art. 1244 din Codul civil:

„(1) În baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, a cărei rată anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii. În sensul prezentului alineat, rata de referință CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Națională a Moldovei, în baza cotațiilor orientative/ferme ale băncilor contribuții pentru plasarea mijloacelor bănești în lei moldovenești la alte bănci, pe termen de 12 luni.

(2) Interdicția prevăzută la alin. (1) nu se aplică dobânzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebanară, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Rata dobânzii prin care se încalcă dispozițiile alin. (1) se reduce de drept pînă la rata maximă permisă conform alin. (1). Orice clauză contrară este nulă.

(4) În sensul prezentului articol, prin dobândă se înțelege atât sumele socotite în bani cu acest titlu, cât și alte prestații, sub orice titlu sau denumire, la care împrumutatul se obligă drept preț al utilizării împrumutului.

(5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

(6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

(7) În cazul în care împrumutatul nu plătește dobânda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului și a dobânzii aferente.”

54. Art. 2036 alin. (1) Cod civil:

„În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri”.

55. Art. 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

56. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului Gheorghe Ababii și reprezentantului acestuia, avocatului Valeriu Ciuntu, la 21 noiembrie 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la actele cauzei (f.d.108-109, Vol. II). Astfel, recursul declarat la 29 noiembrie 2022 este în termen.

57. Prin prisma prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat cu invitarea și respectiv prezența participanților la proces.

58. În cadrul ședinței de judecată, recurentul Gheorghe Ababii a susținut cererea de recurs înaintată, optând pentru admiterea acesteia cu cerințele formulate.

59. Intimatul Vladimir Dorofeev nu a recunoscut pretențiile înaintate față de sine, afirmând că nu a împrumutat nici o sumă de bani de la Gheorghe Ababii, precum și nici nu a semnat vreo recipisă. În acest sens a fost efectuată expertiză, în cadrul procesului penal care a fost deschis. La fel, există înregistrarea audio, în care Gheorghe Ababii însuși a recunoscut că nu i-a împrumutat careva sume.

60. Reprezentantul intimatului Vladimir Dorofeev, avocatul Dmitri Chistruga a solicitat respingerea recursului declarat de Gheorghe Ababii, deoarece consideră inexistența contractului de împrumut datat din 10 decembrie 2019. Or, există rapoartele de expertiză care confirmă că recipisa nu a fost semnată de către Vladimir Dorofeev. În ordonanța de încetare a urmăririi penale se face referire la raportul de expertiză care atestă aceeași concluzie. A considerat ca fiind suficiente probe, or, este pusă pe seama reclamantului/recurentului dovedirea dacă a fost sau nu încheiat astfel de contract încheiat, or, însuși recurentul a indicat că personal a scris textul recipisei, precum și a semnat pentru martorii indicați.

61. Intimatul Alexandr Bîstrîgov a menționat că nu a contestat decizia instanței de apel, deoarece este de acord cu aceasta. A împrumutat suma de bani de la Gheorghe Ababii, pentru interesele personale, fapt ce se confirmă prin

recipisă. Ce raporturi au fost între Gheorghe Ababii și Vladimir Dorofeev, nu cunoaște.

62. Audiind poziția participanților la proces, verificând legalitatea actului de dispoziție contestat în limitele controlului judiciar, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței în partea respingerii acțiunii depuse împotriva lui Vladimir Dorofeev, cu emiterea în această parte a unei decizii de admitere parțială a pretențiilor. În rest a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din motivele ce succed.

63. Completul de judecată menționează că, la caz, Gheorghe Ababii în legătură cu neonorarea obligațiilor asumate cu privire la restituirea împrumuturilor, a depus în instanța de judecată prezenta acțiune, solicitând încasarea de la Alexandr Bîstrîgov și de la Vladimir Dorofeev în beneficiul său a datoriei, a dobânzii de întârziere, a prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

64. Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari fiind investită cu examinarea prezentei cauze civile a admis-o parțial și a încasat din contul lui Alexandr Bîstrîgov în beneficiul lui Gheorghe Ababii suma de 5 684,64 de dolari SUA, cu titlu de datorie, suma de 3 500 de lei pentru serviciile de asistență juridică și suma de 3 835 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată.

65. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 20 septembrie 2022 a respins apelul declarat de Gheorghe Ababii, reprezentat de avocatul Valeriu Ciuntu și a menținut hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari.

66. Instanța de apel cu privire la pretențiile înaintate față de Alexandr Bîstrîgov a reținut că la 1 noiembrie 2019 a fost întocmită și semnată recipisa, privită ca fiind contract de împrumut care dă naștere la obligații reciproce pentru ambele părți, potrivit căruia Gheorghe Ababii i-a împrumutat lui Alexandr Bîstrîgov suma de 5 000 de dolari SUA, iar ultimul nu și-a onorat obligațiile asumate și nu a achitat datoria, deși a fost somat în acest sens, caz în care instanțele au considerat întemeiată cerința lui Gheorghe Ababii de încasare a datoriei în sumă de 5 000 dolari SUA, precum și a dobânzii aferente de 684,64 de dolari SUA. Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind nejustificată cerința

de încasare a prejudiciului moral, or norma prevăzută la art.1242 din Codul civil nu prevede posibilitatea reparării prejudiciului moral.

67. Cu referire la pretențiile formulate față de Vladimir Dorofeev în temeiul pretensei recipise din 10 decembrie 2019, potrivit căreia Gheorghe Ababii pretinde că i-a acordat cu titlu de împrumut lui Vladimir Dorofeev suma de 5 500 dolari SUA, în baza unui contract de împrumut, pe un termen de 2 luni, cu o dobândă de 300 de dolari SUA (f.d.242, Vol. I), instanța de apel le-a apreciat critic în condițiile în care la materialele cauzei nu se regăsește originalul acestui înscris olograf, ci doar o copie a acesteia.

68. Instanța de apel a reținut că întrucât la caz pe de o parte se pune la îndoială valabilitatea înscrisului din 10 decembrie 2019 prezentat în copie (f.d.242, Vol. I) precum și faptul transmiterii banilor, iar pe de altă parte reclamantul/apelant Gheorghe Ababii nu a asigurat prezentarea acestui înscris olograf în original, iar instanța nu are careva pârghii legale de a determina respectivele organe neconstituționale, nerecunoscute de către nimeni pe plan internațional, să prezinte pretinsul înscris în original, pretențiile ce rezultă din această recipisă formulate față de Vladimir Dorofeev sunt neîntemeiate.

69. Instanța de apel a considerat că Gheorghe Ababii nu a probat în modul prevăzut de lege nici faptul încheierii contractului de împrumut cu Dorofeev Vladimir, or la caz există circumstanțe care cu o mare certitudine atestă că nu au existat două împrumuturi acordate de Ababii Gheorghe, unul către Vladimir Dorofeev și altul către Alexandr Bîstrîgov, ci doar unul. Fie Gheorghe Ababii a împrumutat doar lui Alexandr Bîstrîgov, fie i-a împrumutat lui Alexandr Bîstrîgov pentru ca acesta să-i transmită lui Vladimir Dorofeev.

70. Efectuând controlul judiciar al hotărârii și a deciziei instanțelor ierarhic inferioare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele de judecată nu au stabilit corect natura raportului juridic litigios dintre Gheorghe Ababii și Vladimir Dorofeev, iar în consecință au pronunțat o soluție incorectă pe fondul litigiului.

71. În fapt, din suportul probatoriu anexat la actele dosarului se denotă două raporturi obligaționale distincte:

- împrumutul acordat lui Alexandr Bîstrîgov la 1 noiembrie 2019, în sumă de 5 000 de dolari SUA;
- împrumutul acordat lui Vladimir Dorofeev la 10 decembrie 2019, în sumă de 5 500 de dolari SUA.

72. Cu referire la pretențiilor înaintate față de Alexandr Bîstrîgov, Completul de judecată constată că instanța de apel întemeiat a menținut soluția primei

instanțe privind admiterea parțială a cerințelor înaintate împotriva lui Alexandr Bîstrîgov.

73. În favoarea acestei concluzii, se menționează că prin recipisa din 1 noiembrie 2019, Gheorghe Ababii a împrumutat lui Alexandr Bîstrîgov suma de 5 000 de dolari SUA (f.d. 11, Vol. I). Conform respectivei recipise, Alexandr Bîstrîgov s-a obligat să restituie suma de 5 000 de dolari SUA până la 1 noiembrie 2020, cu o dobândă lunară a câte 150 de dolari, fapt recunoscut de către ultimul în cadrul ședinței instanței de recurs.

74. Întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, la 10 decembrie 2019 Gheorghe Ababii a expediat o notificare, prin care a solicitat lui Alexandr Bîstrîgov achitarea datoriei până la 10 februarie 2020, dar cererea a fost lăsată fără soluționare (f.d. 19a, Vol. I).

75. Ulterior, la 29 februarie 2019 Gheorghe Ababii a mai expediat o altă notificare în adresa lui Alexandr Bîstrîgov cu privire la datoria dată, însă aceasta a rămas fără răspuns (f.d. 27, Vol. I).

76. Reieșind din raportul juridic obligațional asumat de către Alexandr Bîstrîgov (art. 1048 alin.(1) din Codul civil), precum și faptul că ultimul nu și-a onorat aceste obligații, nu a plătit nici dobânda în termen, se constată a fi întemeiată pretenția lui Gheorghe Ababii cu privire la încasarea din contul lui Alexandr Bîstrîgov a sumei de 5 000 de dolari SUA.

77. În temeiul art. 1244 din Codul civil, instanțele inferioare în mod just a ajuns la concluzia încasării din contul lui Alexandr Bîstrîgov a unei dobânzi în mărime de 684, 64 de dolari SUA.

78. În continuare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că instanțele ierarhic inferioare în mod incorect a respins cerințele lui Gheorghe Ababii cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii înaintate față de Vladimir Dorofeev.

79. Este de neînțeles concluzia instanței de apel precum că la materialele cauzei nu se regăsește originalul recipisei din 10 decembrie 2019, prin care Gheorghe Ababii, a acordat cu titlu de împrumut lui Vladimir Dorofeev suma de 5 500 dolari SUA, cu o dobândă în sumă de 300 de dolari SUA. Or, din materialele cauzei se atestă cu certitudine că aceasta a fost prezentată în original instanței de apel, în cadrul ședinței din 29 septembrie 2021 (f.d.242, 245, Vol. I).

80. În context, se reține că instanța de apel întru argumentarea netemeiniciei pretențiilor înaintate împotriva lui Vladimir Dorofeev, a preluat argumentele instanței de fond, iar probelor prezentate în susținerea pretențiilor le-a dat o apreciere eronată.

81. Completul de judecată menționează că, în sensul art. 1242 din Codul civil, înscrisul din 10 decembrie 2019 (recipisa), reprezintă un contract de împrumut ca dă naștere la obligații reciproce pentru ambele părți, și corespunde regulilor generale cu privire la forma contractului de împrumut, fiind întocmit în formă scrisă și semnat olograf de ambele părți contractante (împrumutător și împrumutat).

82. Cu toate că, Vladimir Dorofeev/reprezentantul acestuia a invocat inexistența contractului sus citat, susținând că semnătura de pe acesta nu-i aparține, ultimii nu au prezentat probe în vederea stabilirii neautenticității semnăturii olografă aplicate pe recipisa din 10 decembrie 2019, în dreptul numelui său.

83. La acest aspect, la materialele cauzei sunt anexate două rapoarte de expertiză, și anume conform raportului de expertiză nr. 470 din 30 noiembrie 2020, s-a concluzionat că semnătură din numele lui Vladimir Dorofeev pe recipisa din 10 decembrie 2019, nu a fost efectuată de către acesta (f.d.123-123, Vol. I). Iar, prin raportul de expertiză nr. 03-08/02 din 15 aprilie 2021, s-a concluzionat că semnătură din numele lui Vladimir Dorofeev pe recipisa din 10 decembrie 2019 a fost efectuată de către Vladimir Dorofeev (f.d. 208-123, Vol. I).

84. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că aceste înscrisuri, denumite expertize, sunt contradictorii și nu au o valoare probantă. Or, experții respectivi nu pot fi suspuși procedurilor de control și răspundere prevăzute de Legea nr. 68/2016 privind expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, iar rapoartele cu concluzii contradictorii, nu pot prevala asupra înscrisului original – recipisa din 10 decembrie 2019 și asupra ansamblului circumstanțelor coroborate cu explicațiile părților

85. Se precizează că, Vladimir Dorofeev/reprezentantul acestuia nu au făcut uz de dreptul său și nu au solicitat instanței dispunerea efectuării unei expertize în acest sens, pentru a administra o contraprobă concludentă în condițiile legii.

86. Deși, în temeiul art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

87. În această ordine de idei, instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de apel precum că Gheorghe Ababii nu a probat încheierea contractului de împrumut cu Vladimir Dorofeev, or, în circumstanțele create, sarcina probațiunii îi revine ultimului, care a invocat că semnătura din recipisa din 10 decembrie 2019 nu îi aparține.

88. Similar, Completul de judecată apreciază și concluzia instanțelor inferioare, potrivit căreia au acordat o valoare probatorie înregistrării audio prezentate de intimatul Vladimir Dorofeev. Însuși din conținutul înregistrării audio nu rezultă o recunoaștere clară, neechivocă și fermă a inexistenței datoriei, ci doar o conversație purtată într-un context informal, fără certificarea circumstanțelor efectuării înregistrării, fără expertizarea tehnică a acesteia și fără verificarea autenticității vocii.

89. Se menționează că conform art. 146 din Codul de procedură civilă, cel care prezintă o înregistrare audio este obligat să indice persoana care a efectuat înregistrarea, timpul și condițiile înregistrării. În speță, deși Vladimir Dorofeev a susținut că înregistrarea a fost făcută la domiciliul lui Ababii, acesta nu a prezentat nicio probă care să confirme în mod concludent condițiile efectuării acesteia, nici dacă a existat consimțământul părților sau dacă înregistrarea este integrală și nealterată, fapt ce denotă inadmisibilitatea acesteia în sensul art. 122 din Codul de procedură civilă.

90. Prin urmare, poziția pârâtului Vladimir Dorofeev ce ține de negarea semnăturii, susținerea inexistenței unui raport obligațional distinct și invocarea raportului de expertiză contradictoriu, a înregistrării audio-nu răstoarnă proba împrumutului și a neexecutării lui, deoarece înscrisurile identificate, coroborate cu cronologia notificărilor și cu explicațiile părților, dovedește existența unei obligații față de Gheorghe Ababii. Diferențele de sumă a împrumuturilor, destinatari, date și termenele de scadență înlătură confuzia între cele două raporturi în speță.

91. Mai mult, conduita procesuală și explicațiile părților date inclusiv în instanța de recurs întăresc verosimilitatea raportului obligațional cu Vladimir Dorofeev.

92. Drept urmare, completul constată că sunt întrunite condițiile legale pentru admiterea acțiunii față de Vladimir Dorofeev, și anume existența creanței – 5 500 de dolari SUA (f.d.242, Vol. I), notificare (f.d.25, Vol. I), exigibilitate la scadență, neexecutare benevolă.

93. Așadar, întrucât împrumutatul Vladimir Dorofeev nu a restituit suma la scadență (10 februarie 2020, rezultată din termenul de 2 luni și din notificarea de punere în întârziere), instanța de recurs admite respectiva cerință și încasează din contul lui Vladimir Dorofeev în beneficiul lui Gheorghe Ababii suma de 5 500 de dolari SUA, în lei la cursul echivalent în ziua executării obligației cu titlu de datorie.

94. Întemeiată este și pretenția privind încasarea dobânzii, care potrivit art. 1244 alin. (1) din Codul civil, rata anuală convenită nu poate depăși dublul ratei

de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară stipulării. Pentru împrumutul acordat lui Vladimir Dorofeev (10 decembrie 2019), rata dublă CHIBOR la 9 decembrie 2019 a fost de 20,54% anual; raportată la principalul de 5 500 de dolari SUA, aceasta corespunde unei dobânzi de 93,77 de dolari SUA/lună, adică 187,57 de dolari SUA pentru cele 2 luni contractuale, sumă ce urmează a fi încasată din contul lui Vladimir Dorofeev. Orice dobândă convenită peste acest plafon se reduce de drept la nivelul maxim permis de lege.

95. Cu referire la pretenția de reparare a prejudiciul moral în mărime de 10 500 de lei, pentru fiecare pîrît, completul de judecată menționează că reieșind din prevederile art. 2036 din Codul, neexecutarea unei obligații patrimoniale născute dintr-un contract de împrumut nu determină, prin ea însăși, un prejudiciu moral reparabil. Remediile în astfel de situații sunt de natură pecuniară (restituirea împrumutului, dobânda convenită, dobânda de întârziere).

96. Prin urmare, instanța de apel corect a apreciat ca fiind nejustificată cerința de încasare a prejudiciului moral, or, norma art. 1242 din Codul civil nu prevede posibilitatea reparării prejudiciului moral, motiv din care această pretenție urmează a fi respinsă integral, inclusiv împotriva lui Vladimir Dorofeev.

97. În sensul art. 94 alin. (1), 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanțele inferioare întemeiat au admis parțial pretenția cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată din contul lui Alexandr Bîstrîgov.

98. Or, în cadrul examinării cauzei, intentate în privința lui Alexandr Bîstrîgov, Gheorghe Ababii a suportat cheltuieli pentru plata taxei de stat(f.d.8), traducerea înscrisurilor (f.d.37); taxă de stat pentru cererea suplimentară (f.d.78), taxa pentru întocmirea procurii (f.d.65), taxă de stat pentru cererea suplimentară (f.d.145).

99. La fel, de către reclamant au fost suportate și cheltuielile de asistență juridică în sumă totală de 15 000 lei, instanțele ierarhic inferioare considerându-le rezonabile doar în partea ce ține de asistența acordată în coraport cu Bîstrîgov Alexandr.

100. Având în vedere că instanța de recurs a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a pretențiilor înaintate și față de Vladimir Dorofeev, consideră necesar de a compensa cheltuielile de judecată inclusiv din contul acestuia, proporțional pretențiilor admise. Astfel, întrucât cheltuielile de asistență juridică au fost reale, necesare și rezonabile, avocatul Valeriu Ciuntu participând în ședințe de judecată și asigurând reprezentarea efectivă a intereselor reclamantului, acestea parțial urmează a fi compensate din contul lui Vladimir Dorofeev, în sumă de 12 500 de lei.

101. Se mai constată, că la depunerea acțiunii împotriva lui Vladimir Dorofeev, Gheorghe Ababii a achitat taxa de stat în sumă totală de 3 914 lei (f.d.9), corespunzător această sumă urmează ai fi compensată.

102. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii depuse de Gheorghe Ababii împotriva lui Vladimir Dorofeev, cu emiterea în această parte a unei noi decizii de admitere parțială a cerințelor, în rest a menține decizia și hotărârea primei instanțe.

103. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), (3) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Gheorghe Ababii.

Casează parțial decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și parțial hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Ababii împotriva lui Alexandr Bîstrîgov și lui Vladimir Dorofeev cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea respingerii pretențiilor împotriva lui Vladimir Dorofeev și în această parte emite o nouă hotărâre prin care:

Încasează din contul lui Vladimir Dorofeev în beneficiul lui Gheorghe Ababii, suma de 5 500 (cinci mii cinci sute) de dolari SUA, cu titlu de datorie, și dobânda în mărime de 187,57 (o sută optzeci și șapte) de dolari SUA.

Încasează din contul lui Vladimir Dorofeev în beneficiul lui Gheorghe Ababii cheltuielile de judecată compuse din cheltuieli de asistență juridică de 12 500 (doisprezece mii cinci sute) lei și taxa de stat de 3 914 (trei mii nouă sute paisprezece) lei.

În rest, menține decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 13 aprilie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat